

Szankciós elemek megjelenése a magyar állampolgársági jogban

Appearance of sanctioning elements in Hungarian citizenship law

---

Mágó Barbara

mesteroktató, rendőr százados
Nemzeti Közszolgálati Egyetem,
Rendészettudományi Kar
mago.barbara@uni-nke.hu

Absztrakt

Cél: E tanulmány célja egyfelől annak vizsgálata, hogy a szankció mint jogkövetkezmény hogyan értelmezhető egy olyan sajátos közigazgatási eljárásban, mint az állampolgársági igazgatás. Másfelől a tanulmány elemzi, hogy a hatályos állampolgársági jogban milyen módon értelmezhetjük az állampolgársággal összefüggő jogkövetkezményeket.

Módszertan: A tanulmány a korábbi és a hatályos állampolgársági törvények állampolgárság veszteségi jogcímeinek összehasonlító jogi értékelését kísérli meg elvégezni. A szerző a rendelkezésre álló szakirodalomra, valamint saját szakmai tapasztalataira támaszkodott, statisztikai vizsgálattal kismértékben élt.

Megállapítások: A migrációs folyamatok erősödésének köszönhetően számos, az állampolgársági jogban is ismert és használt fogalom került előtérbe, úgymint az állami szuverenitás, az állampolgári biztonság vagy a társadalomra veszélyesség. Ennek köszönhetően a nemzeti jogszabályokban jól ismert jogintézmények is újabb értelmezést kaphatnak, amely által a jogrendszerben betöltött szerepük is jelentősen átalakulhat. Míg a történelmi gyökerű állampolgárságtól megfosztás esetében közismert annak – többnyire a jogkövetkezményektől eltérő, inkább politikai értelemben vett – büntető jellege, addig az állampolgárság visszavonása más szankciós tartalmat hordoz magában. Az adott kor jellemző környezete (társadalmi, földrajzi, gazdasági, katonai, vallási stb.) mindig is reakcióra készítette a jogalkotót, s nincs ez máshogy ma sem. A magyar állampolgársági igazgatásban hagyományosan léteznek szankciós jellegű jogkövetkezmények.

Érték: A tanulmány kimutatja és elemzi a szankciós igényt a jogterületen. A vonatkozó magyar törvények és külföldi példák nyomán újító gondolatokat fogalmaz meg, melyek a jövőben akár tovább is bővíthetők.

Kulcsszavak: állampolgársági jog, állampolgárság megszűnése, állampolgárságtól megfosztás, állampolgárság visszavonása

Abstract

Aim: The aim of this study is to examine how sanctions – as a legal consequence – can be interpreted in a specific administrative procedure such as citizenship administration. On the other hand, the study analyses how citizenship-related legal consequences can be interpreted in the actual citizenship law.

Methodology: The study attempts to perform a comparative legal assessment of the loss of citizenship rights under previous and current citizenship laws. The author relied on the available literature as well as on her own professional experience, to a small extent with statistical analysis.

Findings: Due to the intensification of migration processes, a number of concepts known and used in citizenship law have come to the fore, such as state sovereignty, civil security or danger to society. As a result, well-known legal institutions in national law may be given a new interpretation, which may significantly change their role in the legal system. While historical title of deprivation of citizenship is generally known to have a punitive nature, mostly in a political sense that differs from the legal consequences, the revocation of citizenship has a different sanctioning content. The typical environment of the given age (social, geographical, economic, military, religious, etc.) has always provoked a reaction from the legislator, and this is no different today. There are traditionally legal consequences of sanctions in the Hungarian citizenship administration.

Value: The study detects and analyzes the need for sanctions in the jurisdiction. It formulates innovative ideas based on the relevant Hungarian laws and foreign examples, which can be further expanded in the future.

Keywords: citizenship law, termination of citizenship, deprivation of citizenship, revocation of citizenship

Bevezetés – az állampolgársági jog fejlődése a nemzeti szuverenitás tükrében

Az állampolgársági jogban a nemzeti szuverenitás gondolata, vagyis az, hogy az államok maguk döntenek állampolgársági kérdéseikben, már a 19. században megfogalmazódott. A 20. század elején több ízben is beigazolódott, hogy az érintett államnak jogában áll eldönteni, hogy kit tekint állampolgárának és kít nem. Ekkor – még ha burkoltan is – az a nézet alakult ki, hogy a nemzeti szuverenitásban benne foglaltatik nemcsak az állampolgárság megszerzésének, hanem esetleges elutasításának és az állampolgárság elvesztésének a lehetősége is, hiszen az a személy, akit a nemzeti döntés értelmében nem lehetett állampolgárnak elismerni, azt mintegy kizárták, kirekesztették az állampolgárok köréből.

Az első nemzetközi szerződés, amely deklarálta az államok számára az állampolgárainak meghatározásához való jogot az 1930. évi hágai egyezmény volt¹. Az 1. cikk értelmében: *„Minden állam saját joga alapján határozza meg, hogy kik az ő állampolgárai. Az ilyen jogszabályt más államok annyiban kötelesek elfogadni, amennyiben az összhangban áll a nemzetközi egyezményekkel, a nemzetközi szokásjoggal, és az állampolgárok tekintetében általánosan elismert jogelvekkel.”* Az állampolgárok körének meghatározása szintén nemzeti princípiumként jelenik meg az állampolgársági jog legátfogóbb és legjelentősebb nemzetközi dokumentumában, az állampolgárságról szóló, 1997-es európai állampolgársági egyezményben² (továbbiakban: Egyezmény). A szuverenitás egyetlen korlátja a nemzetközileg elismert jogelveknek (állampolgárságtól való önkényes megfosztás tilalma, nemek megkülönböztetésének tilalma, menekültek és hontalanok honosításának elősegítése) való megfelelés.

A modernizálódó világban egyre elterjedtebb lett, hogy a polgárok nem feltétlenül azon a területen éltek le életüket, ahol megszülettek, és amely államnak származásuknál fogva voltak állampolgárai. A globalizáció hatására pedig idővel a származás szerinti és a választott állam földrajzi és kulturális távolsága akár óriásira is növekedhetett. Egyes országok gazdasági, szociális, kulturális vagy más stratégiai jelentőségű vonzereje regionális és globális érdeklődést is felkelthet állampolgárságának megszerzése iránt az elmaradottabb régiók lakosaiban. Az egyes nemzeti állampolgársági jogszabályok változásai az állampolgárság megadása, megtagadása, és az esetleges visszavonása során e folyamatokra is hagyományosan reagálnak. Minél több ember érkezik egy adott államba, minél nagyobb a honosítások száma, annál nagyobb az esély a visszaélésekre.

1 Convention on Certain Questions relating to the Conflict of Nationality Laws, The Hague, 13. April 1930.

2 A 2002. évi III. törvény hirdette ki Magyarországon.

A globális migráció növekedéséhez hasonlóan fokozódó mértékben tapasztalható a bevándorlással összefüggő honosítási kérelmek aránya is szerte a világban, de különösen az úgynevezett befogadó és egyes tranzit országokban (URL1). Ez a jelenség természeténél fogva veti fel a honosítással összefüggő szabályok érvényesülését, illetve az azokkal kapcsolatos jogkövetkezmények következetes alkalmazását. „*A nemzeti önrendelkezés része lehet e tekintetben egyfelől az is, hogy az államok honosítási eljárásrendszerükbe biztonsági garanciákat építenek, másfelől pedig az, hogy az esetleges tévedés alkalmával lehetővé teszik az állampolgárságtól való megfosztást is. Állami érdek, hogy a honosítással érintett külföldi ne jelentsen veszélyt a nemzetbiztonságra, ezért az egyes országok állampolgársági szabályaiban gyakran találkozhatunk olyan rendelkezésekkel, amelyek az állampolgárság megszerzését kizárják azokban az esetekben, ha az állampolgárságért folyamodó külföldi nemzetbiztonsági kockázatot jelent vagy terrorizmussal összefüggő tevékenységgel gyanúsítható.*” (Hautzinger, 2015). Hautzinger Zoltán gondolatai kiegészítéseként a tágabban értelmezett megfosztás fogalom – mely a magyar jogban hatályosan visszavonásként definiálható – és az egyes büntetőjogi tényállások lehetőséget teremtenek a család módon eljáró és a bűncselekményt elkövető személyek felelősségre vonására – személyének utólagos visszautasítására – is.

Az állampolgársághoz való jog és az állampolgárságtól való önkényes megfosztás tilalma

Az állampolgársághoz való jog emberi jogi megközelítésénél sem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a fent elemzett tény, miszerint az állampolgársági kérdések az államok kizárólagos belső joghatóságába tartoznak (Ganzer, 2013). A nemzetközi dokumentumok csupán elvárt alapelveket fogalmaznak meg, amelyeket a ratifikáló államok kötelesek átültetni nemzeti jogukba. Először az 1948-as Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának (továbbiakban: Nyilatkozat) 15. cikke fogalmazta meg az állampolgársághoz való jogot mint alapvető emberi jogot. „*Minden embernek joga van valamely állam állampolgárságához. Senkit sem lehet állampolgárságtól, sem állampolgársága megváltoztatásának jogától önkényesen megfosztani.*” E deklaráció az állampolgárság megszerzéséhez és megtartásához való jogon túl rögzítette az egyén jogát állampolgársága megváltoztatása tekintetében, valamint a tekintetben, hogy állampolgárságtól önkényesen ne foszthassák meg. A Nyilatkozat nagy hiányossága azonban, hogy nem definiálja egyértelműen az önkényesség fogalmát, teret engedve annak eltérő értelmezésére. Joggal tehető fel a kérdés, hogy ennél egzaktabb,

kógens fogalomhasználat esetén vajon létrejött volna-e az Egyezmény aláírásához szükséges kompromisszumos többség? Az mindenestre bizonyosnak tűnik, hogy az ezt követő nemzetközi egyezmények nem deklarálták univerzálisan a minden embert megillető állampolgársághoz való jogot, csupán személyek némely kategóriájára vonatkoztatták azokat. Rögzítették például a gyermekek állampolgársághoz való jogát, a férjezett nők esetében a házasságkötés előtti állampolgárságuk elvesztésének tilalmát, továbbá kötelezték a részes államokat a menekültek, illetve a hontalanok állampolgárság-szerzésének elősegítésére. Az Európa Tanács keretében 1997-ben létrejött Egyezmény a 20. század végéig elért állampolgársági jogfejlődés összefoglalásaként értelmezhető (Parragi, 2019). Az Egyezmény alapelvei között rögzíti az állampolgársághoz való jogot, a hontalanság kiküszöbölését, az önkényes megfosztás tilalmát, valamint azt, hogy a házasságkötés nem érinti a felek állampolgárságát.³

A Nyilatkozat előnye továbbá, hogy taxatív módon felsorolja az állampolgárság elvesztésének lehetséges eseteit. Eszerint elveszthető az állampolgárság más állampolgárság önkéntes megszerzését követően, a honosítás során elkövetett csalás következményeként, külföldi katonai erőnél teljesített önkéntes szolgálat miatt, az állam alapvető érdekeit sértő magatartás esetén, az állam és a polgár tényleges kapcsolatának hiányára hivatkozással, a törvény erejénél foga bekövetkező szerzés esetén akkor, amennyiben bebizonyosodik, hogy a feltételek nem álltak fenn, valamint örökbefogadás kapcsán. A honosítási eljárás során elkövetett csalás következtében az egyén állampolgárságtól való megfosztását akkor is engedélyezi, ha ezáltal az illető hontalanná válik.

Szankció az állampolgársági jogban?

Figyelemmel arra, hogy az állampolgársági igazgatás leginkább származási és honosítási kérdésekkel foglalkozik, olyan közigazgatási területről beszélünk, amelyben a szankció kérdése sem általános értelemben merül fel. Ahhoz, hogy eldönthessük létezhet-e szankció az állampolgársági jogban, szükséges annak definícióját ismerni. A szankció egy jogellenes magatartás eredményeként bekövetkező, jogszabályban előírt joghátrány. Amennyiben e definíciót

-
- 3 Minden részes állam állampolgárságra vonatkozó szabályainak az alábbi alapelveken kell alapulniuk:
- a) minden személynek joga van valamely állampolgársághoz;
  - b) a hontalanságot el kell kerülni;
  - c) senkit sem lehet önkényesen megfosztani állampolgárságától;
  - d) sem egy részes állam állampolgára és egy külföldi közötti házasság, sem a házasság felbontása, sem pedig a házasság alatt a házastársak egyike állampolgárságának megváltozása nem érinti automatikusan a másik házastárs állampolgárságát.

állampolgársági jogi szempontból vizsgáljuk, felmerül a kérdés, hogy minden joghátrányt szankciónak tekinthetünk-e?

A magyar állampolgárok közösségét – így létszámát és etnikai összetételét – jelentősen megváltoztató történelmi esemény, a trianoni békeszerződés például tekinthető-e egyfajta állampolgársági jogi szankciónak? Tudva lévő, hogy a trianoni döntés következtében Magyarország területének több mint kétharmadát, lakosságának pedig több mint felét elvesztette. „*Trianon után az addigi magyar állampolgárok vagy az optálási jog révén magyar állampolgárok maradtak, vagy – a származási országban maradás révén – külföldiekké lettek*” (Hautzinger, 2020). Az optálási joggal nem élő vagy élni nem tudó, magyar állampolgárságukat veszített személyek azonban a fenti fogalom alapján nem szankciós jogkövetkezmény miatt váltak külföldivé, mivel az ő esetükben hiányzik az egyéni jogellenes magatartás megvalósítása.

Szintén nem beszélhetünk szankcióról a hatályos magyar állampolgársági jogban a honosítási kérelmek nemzetbiztonsági okok miatti elutasítása kapcsán. Bár, az elutasítás önmagában egyfajta negatív eredmény, a kérelmező – a kérelem benyújtásával – nem valósít meg jogellenes magatartást. A magyar állampolgárok körébe be nem fogadás természetesen a büntetőjogban értelmezhető jogsértő cselekmény következménye, azonban állampolgársági jogi szempontból csupán a honosítási feltételek fenn nem állása. Állampolgársági jogban a szankció a fennálló magyar állampolgárság elvesztése kapcsán értelmezhető leginkább, minden más szankció valójában nem az állampolgárság tárgyában testesül meg. Fenti példák nyomán megállapíthatjuk, hogy az állampolgársági jogban nem minden joghátrány minősül szankciónak, csak az, ami egyéni, felrőható, az állampolgárságot érintő jogellenes magatartás következménye, tehát „*minden szankció joghátrány, de nem minden joghátrány szankció*” (Gelencsér & Seereiner, 2018).

A mai magyar állampolgársági jog nem alkalmaz komplex felelősségi rendszert, a közigazgatási jogon belül egyedül a magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény (a továbbiakban: Ápt.) 9. §-a⁴ alapján az állampolgárság visszavonására van lehetőség. Korábbi állampolgársági jogszabályaink bár ismertek más szankciós intézményeket is, azokat azonban önkényesen, politikai célok elérése érdekében alkalmazták, mivel a múltbéli intézmények (külföldi katonai szolgálat, az állam érdekét sértő magatartás, vagy a tényleges kapcsolat hiánya) történelmi-politikai gyökereűek voltak, az adott kor szellemiségét, állami berendezkedését, geopolitikai viszonyait tükrözték.

---

4 9. § (1) A magyar állampolgárság visszavonható attól a személytől, aki magyar állampolgárságát a jogszabályok megszegésével, így különösen valótlan adatok közlésével, illetve adatok vagy tények elhallgatásával a hatóságot félrevezetve szerezte meg. Nincs helye a visszavonásnak a magyar állampolgárság megszerzésétől számított húsz év elteltével.

Véleményem szerint – külföldi példák nyomán – a közigazgatási felelősséget érdemes lenne a jogellenes cselekmény típusához és súlyához igazodó, más jogterületek eszközrendszerét is igénybe vevő szankciókkal bővíteni. Némely közigazgatás-ellenes cselekmények büntetőjogi felelősséget is vonnak maguk után, melyek mintául szolgálhatnának az állampolgársági igazgatásban is. Köztudott azonban, hogy az ultima ratio elve alapján a büntetőjogi szankció csakis végső eszköz lehet a felelősségre vonás jogrendszerében. Mivel az állampolgárságtól való megfosztás következtében akár az adott személy alapvető jogai (szabad mozgás, lakóhely szabad megválasztása) is csorbulhatnak, e lehetséges szankciónál a szükségességet és az arányosságot kiemelten szem előtt szükséges tartani.

A korábbi magyar állampolgársági törvények szankciós jogintézményei

A kodifikált magyar állampolgársági jog történetében az első kódex öt állampolgárságvesztési jogcíme (elbocsátás, hatósági határozat, távollét, törvényesítés, házasság) közül leginkább a hatósági határozatnál mutatható ki szankciós jelleg. Az 1879. évi L. törvénycikk 30. §-a alapján: „*A II. §-ban megnevezett hatóságok az állampolgárság elvesztését az igazgatásuk alatt levő területen községi illetőséggel bíró azon magyar állampolgárookra nézve kimondhatják, a kik engedélyük nélkül más állam szolgálatába állottak, ha felszólításukra a meghatározott idő alatt ezen szolgálatból ki nem lépnek. A jelen §-ban érintett határozatok, a szükséges nyilvántartás végett, esetről-esetre a miniszerelnök tudomására hozandók.*” A hatósági határozat esetében a haza iránti hűség – a más állam szolgálatába való lépéssel – oly módon sérült, hogy az állampolgárság elvesztését mint jogkövetkezményt arányosnak és indokoltnak tekintették. Ez tehát azt jelentette, amennyiben a magyar állampolgár megsértette abbéli – egyébként nem kodifikált – állampolgári kötelezettségét, miszerint más állam szolgálatába nem állhat, számolnia kellett azzal, hogy ezzel kizárják a magyar állampolgárok köréből. Nem utolsó sorban e szabály szankciós tartalmú normának tekinthető olyan értelemben is, hogy az aktív magatartás megvalósulásával létrejön egy olyan feltételezett (hipotetikus) állapot, amelyre – a büntetőjogi vagy a szabálysértési jogban megszokottakhoz hasonlóan – diszpozitív és szankciós rendelkezések alkalmazhatók. A korabeli hatósági határozat a hatályos Ápt. szerinti visszavonással azonosságot mutató jogkövetkezmény abban a tekintetben is, hogy a magyar állampolgárságot egy állami szerv döntését követően, az egyén beleegyezése nélkül lehetett elveszíteni, és hogy a magyar állampolgárság a hivatalos lapban történő kihirdetéssel szűnt meg.

A szankciós jelleg – ha csekély fokban is – felfedezhető az 1879. évi törvénycikk távollét intézményében⁵ is, ahol tíz év külföldön való tartózkodás által, és a hazatérésre való felszólításnak eleget nem téve veszíthette el bárki is a magyar állampolgárságát. A két veszteségi jogcím represszív jellegének hasonlósága, hogy mindkettő állampolgársági kötelezettség (más állam szolgálata, illetve huzamosabb ideig tartó külföldön tartózkodás) quasi megsértéséről szól, míg különbség, hogy utóbbi alkalmával, a távollét esetén – Parragi Mária szavaival élve – a magyar állampolgárság tulajdonképpen „elévült” (Parragi, 2000). Szintén különbségnek tekinthető, hogy a távolléttel összefüggő tény megállapítása nem volt életszerű (legtöbbször csak akkor derült fény az állampolgárság megszűnésére, amikor a személy – vagy időközben nagykorúvá vált leszármazója – hazatért, ekkor azonban kedvezményes honosításban részesülhetett), emellett bármely hazai kapcsolatfelvételt a távollét megszakadásának tekintettek, sőt olyan is előfordult, hogy az ország légtérén való átrepülést megszakadási oknak tüntették fel. Rögzítendő, hogy ez utóbbi körülmények – akár normáról, akár joggyakorlatról, jogértelmezésről legyen is szó – mindenképpen gyengítik, ellensúlyozzák az e jogcím mögött húzódó szankciós igényt.

A külföldi férfival történő házasságkötés esetében a magyar feleség viszonylatában találhatunk szankciós elemet a korabeli jogszabályban. Ahogy a férfiaknál a külföldi állam számára nyújtott katonai szolgálat, úgy a nők esetében a külföldi férfival történő házasságkötés hordozott büntető jellegű jogkövetkezményt. Ennek oka alapvetően a patriarchális családmódban keresendő, amely tiszteletben tartotta a férj állampolgárságának elsőbbségét. A polgári házasság intézményét bevezető, a házassági jogról szóló 1894. évi XXXI. törvénycikk szerint sem az állampolgárságok, sem a vallások különbözősége nem jelentett házassági akadályt. Más kérdés volt azonban, hogy milyen szankciók társultak ehhez. Míg az állampolgársági jog az állampolgárság elvesztését minden esetben kilátásba helyezte, addig az egyházak maguk döntöttek arról, hogy a frigyet

---

5 31. § „Távollétel.

Azon magyar állampolgár, ki a magyar kormány vagy az osztr.-magy. közös ministerek megbízása nélkül 10 évig megszakítás nélkül a magyar korona területének határain kívül tartózkodik, elveszti magyar állampolgárságát.

A távollét ideje azon naptól számítandó, a melyen az illető a magyar korona területének határát elhagyva távozott a nélkül, hogy magyar állampolgárságának fentartását a 9-ik §-ban megnevezett illetékes hatóságnak bejelentette volna; vagy ha utlevéllel távozott, a mely napon utlevele lejárt.

A távollét folytonossága megszakíttatik az által, ha az eltávozott magyar állampolgárságának fentartását a fentebb nevezett illetékes hatóságnak bejelenti, vagy újabb utlevelet szerez, vagy valamely osztrák-magyar konzuli hivataltól tartózkodási jegyet nyer, avagy valamely osztrák-magyar konzuli község anyakönyvébe beiratik. 32. § A magyar állampolgárságnak ily módon történt elvesztése kiterjed a távollevő férfinak vele élő nejére és vele levő atyai hatalom alatt álló kiskorú gyermekeire.”

egyházilag, kánonjogilag is érvényesnek tekintették-e, vagy többletkövetelményeket – például áttérést, hitelhagyást – követeltek-e meg.

Az állampolgárságtól megfosztást a magyar jogba – szóhasználat tekintetében mindenképp – az 1939. évi XIII. törvény vezette be. A megfosztásra bármely politikai vagy politikainak vélt cselekmény miatt sor kerülhetett.⁶ E módosítás során került a magyar jogba az a rendelkezés is, amely szerint, aki honosítás útján más állampolgárságot szerzett, a magyar állampolgárságát automatikusan elveszítette. A megfosztás célja – egy bántóan anakronisztikus későbbi értelmezés szerint – az volt, hogy „szocialista államunk a külföldön élő hazaárulóktól és egyéb bűnöző elemektől megvonhassa a magyar államhoz tartozás egyik legfontosabb ismervét” (Bajáki, 1973). Az első valódi megfosztás 1941-ben jelent meg a Budapesti Közlönyben (Tóth, 2000), majd 1947 és 1953 között közel 1500 főt, 1957 és 1981 között pedig 203 főt fosztottak meg magyar állampolgárságától (Parragi & Ugróczy, 1993). A megfosztás ekkor vagyonek Kobzással is együtt járt, a férfi megfosztása pedig automatikusan kiterjedt a feleségre és a kiskorú gyermekekre. Megjegyzendő, hogy a vagyonek Kobzás azonban nem minden esetben jelentett egyidejű megfosztást is. Az elbocsátás és a megfosztás közötti különbség nagy hasonlóságot mutat a római jogi *ius migrandi* és a deportáció fogalmainak különbözőségével. Míg a vándorlás jogával élő személy, aki más államba költözött, Róma számára idegenné vált (*capitis deminutio media*, a római polgárjog elvesztése), vagyonát azonban megtarthatta, addig a száműzött vagyona az államra szállt (Hautzinger, 2018).

A második, 1949-ben hatályba lépő állampolgársági törvény a megfosztás terén nem jelentett újdonságot, csupán a távollét került ki az állampolgárság elvesztésének törvényi jogcímei közül, a többi veszteségi mód változatlan maradt.

Az állampolgárságról szóló 1957. évi V. törvény (a harmadik magyar állampolgársági törvény) értelmében a magyar állampolgárságot elbocsátás és megfosztás útján lehetett elveszíteni. E kettő közül az elbocsátás kérelemre induló

---

6 8. § (1) „A minisztérium megfoszthatja magyar állampolgárságától:

1. azt a külföldön tartózkodó személyt, akivel szemben a bíróság az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló 1921: III. törvénycikkben meghatározott büntett vagy vétség miatt bűnösséget megállapító ítéletet hozott (1921: III. tc. 12. §);
2. azt a külföldön tartózkodó személyt, akire nézve a bíróság az 1921: XLIII. tc. 3. §-ának első bekezdése értelmében megállapította, hogy háború idején (1930: II. tc. 4. §, 1930: III. tc. 97. §) az ellenséghez pártolt és azt kémkedéssel, fegyveres szolgálattal vagy másnemű szolgáltatással támogatta vagy evégből ellenséges csapathoz csatlakozott, vagy önként ellenséges területre távozott;
3. azt, aki idegen állam kormányától, bármely más szervétől, vagy külföldi politikai szervezettől - a m. kir. kormány engedélye nélkül - bármilyen politikai jellegű tisztséget vagy megbízatást elvállal vagy valamely külföldi politikai szervezet tagjává lesz;
4. azt, aki az ország területének elhagyására vonatkozó jogszabályok megszegésével vagy kijátszásával külföldre távozik;
5. azt, aki bármilyen külföldi politikai jellegű szervezet tevékenységében részt vesz.”

eljárás. Megfosztható pedig az a külföldön tartózkodó személy volt, aki súlyosan vétett az állampolgári hűség ellen, vagy akit súlyos bűncselekmény miatt valamely bíróság jogerősen elítélt. A megfosztás ebben az időszakban a feleségre és gyermekre már csak akkor terjedt ki, amennyiben a határozat erről külön rendelkezett, a vagyonek Kobzás pedig eshetőlegessé vált.⁷ A külföldi férfival házasságot kötő nő helyzete is megváltozott, az időközben hatályba lépő családjogi jogszabályváltozásokra tekintettel magyar állampolgárságát a házasságkötés ténye miatt többé már nem veszítette el.

A magyar állampolgárság visszavonása napjainkban

A magyar Alaptörvény G) cikkében – alapelvei között – rögzíti az állampolgársághoz való jogot, valamint a magyar állampolgárságtól való önkényes megfosztás tilalmát. A jelenleg hatályos állampolgársági törvény szerint két módon, lemondással és visszavonással lehet elveszíteni az állampolgárságot.

Míg a lemondásra – született és honosított állampolgár esetében is – az egyén akaratából, kérelmére kerülhet sor, s csak akkor teljesíthető, ha nem eredményez hontalanságot, addig a visszavonás hatósági döntés következménye, kizárólag honosított személlyel szemben alkalmazható.

Az Ápt. 9. § (1) bekezdése értelmében a magyar állampolgárságot attól a személytől lehet visszavonni, aki az állampolgárság megszerzésénél csalárd módon járt el, s ezzel a jogszabályokat megsértette. A csalárd eljárás fogalmát e jogszabályhely nem definiálja, csupán példálózó jellegű felsorolást nyújt, mely szerint nemcsak a valótlan adatok közlésével, hanem a való elhallgatásával is megalapozható a visszavonás akkor, ha az alkalmas volt a hatóság megtévesztésére. A visszavonásra a megszerzéstől számított húsz éven belül kerülhet sor. A jogalkotó jelentős időt biztosít tehát a magyar hatóságoknak arra, hogy a megtévesztés esetleges tényét utóbb feltárja. Korábban ez a törvényi elévülési határidő tíz év volt. Az új szabályozás nyilvánvaló célja, hogy a magyar állampolgárság relatív vonzereje miatt, a jelentős számú honosítás által óhatatlanul megjelenő csalárd szándékok szankcionálására megfelelő jogi és időbeli keret álljon rendelkezésre. Figyelemmel arra, hogy a visszavonás érintettje rosszhiszeműen járt el, a magyar állampolgárság elvesztése által esetlegesen kialakuló hontalansága sem lehet kizáró körülmény. A visszaható hatály tilalma ezekben az esetekben is felmerül, a kérdést, hogy a kérelem benyújtásakor hatályban lévő tízéves elévülési szabályt, vagy a visszavonás alapjául szolgáló

---

7 Lásd az állampolgárságról szóló 1957. évi V. törvény 15. és 16. §-ait.

ténymegállapítás idején hatályos húszéves időtartamot kell-e figyelembe venni, a bírósági joggyakorlat mindezüdig nem határozta meg. A visszavonásra okot adó tényt határozatban kell megállapítani, mely határozat a Fővárosi Törvényszék előtt közigazgatási perben megtámadható⁸. Amennyiben a határozat véglegessé vált, a miniszterelnökséget vezető miniszter tesz előterjesztést a köztársasági elnöknek az állampolgárság visszavonására, és később a döntést aláírásával ő ellenjegyzí⁹. A határozatot a Magyar Közlönyben ki kell hirdetni, az érintett magyar állampolgársága a kihirdetés napján szűnik meg¹⁰.

Amire azonban a hatályos jog nem képes megfelelő választ adni, az a rosszhiszeműen szerzett – tehát visszavonható/visszavonandó – magyar állampolgárság leszármazás jogcímén történő átörökítésének kérdése. A csalárd módon eljáró, de honosított család esetében nincs aggály a jogalkotóban, a gyermek állampolgársága is megvonható. Az utóbb született gyermek esetében azonban olyan joghézag és egyúttal olyan alkotmányossági ellentmondás merül fel, amelyre a hatalmi ágak egyike sem adott még adekvát választ.

Magyarországon az első állampolgárság-visszavonásra – a Magyar Közlöny alapján – 2013 júliusában került csak sor. A hivatalos lap tanúsága szerint azonban majdnem húsz „békeév” után a visszavonások száma meredeken emelkedni kezdett. Mindez arra enged következtetni, hogy az okok az új, egyszerűsített honosítás szabályozásában, és a tömeges hatósági ügyintézésben keresendők. *„Az egyszerűsített honosítás ugyanis éppen annak könnyített feltételei miatt hamar népszerűvé vált a határainkon túl élő magyarok ezrein kívül ukránok, oroszok, szerbek és más államok magyar felmenőkkel nem bíró polgárainak körében is. Ezt a bűnözői körök korán felismerték, és elkezdték kitaposni saját útjaikat a magyar állampolgárság és annak – számukra – legnagyobb értéke, a magyar útlevél megszerzése felé.”* (Horváth, 2016). Józan védelmi mechanizmusként ezzel egyidejűleg a rendvédelmi kapcsolódások magasabb szintre léptek. A visszaélések elkövetői köre kibővült, az ügyfeleken túl egyes ügyinézők is érintetté váltak. A visszaélések a gyakorlatban több nagy esetkörre bonthatók, így például a magyar nyelvismeret kérdésére, az okiratokkal való visszaélésekre, a büntetett előélet elhallgatására és az úgynevezett személycserés ügyekre.

Az egyszerűsített honosítás során a kérelmező magyar nyelvismeretét a kérelmet átvevő ügyintéző köteles vizsgálni, alkotmányos alapismeret vizsgát a kérelmezőknek nem kell tenni. A nyelvtudás elvárható szintje és a felmérés mikéntje a jogszabályokban azonban nem került rögzítésre, módszertani útmutatók és

---

8 Lásd az Ápt. 9. § (2) bekezdését.

9 Lásd az Ápt. 9. § (3) bekezdését.

10 Lásd az Ápt. 9. § (4) bekezdését.

ajánlások születtek e kérdéskörben, melyek szerint középfokú, kétoldalú magyar nyelven történő kommunikáció az elvárás. Számos esetben előfordult, hogy az ügyfelek – magyar nyelvismeret hiányában – a kérelem benyújtására felkészülten, az eljárás menetét és az alapvető kérdéseket mintegy betanulva érkeztek, s ezáltal megtévesztették az eljáró ügyintézőt. Sajnálatosan a korrupt ügyintézői körrel sem feledkezhetünk meg, akik ellenérték fejében hamisan igazolták a külföldi magyar nyelvismeretének elégséges szintjét. A Kúriai gyakorlat szerint (Kfv.37848/2018/4., Kfv.37804/20154/4., Kfv.33704/2015/6.) a ténymegállapító jegyzőkönyv felvételének, valamint a peres eljárás idején fennálló vagy fenn nem álló nyelvtudásból a kérelem benyújtásakor meglévő nyelvismeret szintjére következtetni lehet. A magyar nyelv ismeretének mértéke a mindennapi használat hiányában jelentősen csökkenhet, teljesen azonban nem szűnhet meg, a magyar nyelvtudás tekintetében a hatóság félrevezetése akkor valósul meg, ha a jelenkori nyelvismeretből kétségtelenül arra lehet következtetni, hogy az a honosítási kérelem előterjesztéskor is hiányzott. Önmagában az a tény, hogy a kérelmező nem magyar nyelvű országban él, sokadik generációs leszármazott, nem magyar anyanyelvű családban nevelkedett, vagy a magyar mellett több idegen nyelv ismeretével rendelkezik, melyeket a magyarnál gyakrabban használ, nem idézheti elő a magyar nyelv teljes elfelejtését.

Az okiratokkal visszaélések nagy száma a hitelesítői kör kibővítésében rejlik. Főszabály szerint az állampolgársági eljárásban a külföldi okiratokat hiteles magyar nyelvű fordítással és diplomáciai felülhitelesítéssel ellátva kell benyújtani. Az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Irodán és a magyar konzuli tisztviselőn túl – országonként eltérően – bírósági tolmácsok, külföldi közjegyzők, országos és megyei kereskedelmi iparkamarák, valamint az Igazságügyi Minisztérium által jegyzékbe vett fordítók is jogosultak hiteles fordítást készíteni. Amennyiben a fordító a fordítást az okirat fénymásolatához fűzi azzal a záradékkal, hogy a kérelmező az eredetit előtte bemutatta, az okmányszakértői vizsgálat lényegében ellehetetlenül, a visszaélések száma pedig hatványozódik.

A büntetlen előélet vizsgálata szintén egy összetett kérdés. Az Ápt. szerinti követelmény, hogy a kérelmező a magyar jog szerint legyen büntetlen előéletű, és ellene a kérelem elbírálásakor büntetőeljárás ne legyen folyamatban¹¹, ezzel szemben a kérelemnyomtatványon az ügyfélnek arról is nyilatkoznia kell, hogy az elmúlt öt évben elmarasztalta-e valamely bíróság szándékos bűncselekmény elkövetése miatt, melyről az Ápt. végrehajtásáról szóló 125/1993. (IX. 22.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdése szerint büntetlenéget tanúsító igazolás is kérhető.

---

11 Lásd az Ápt. 4. § (1) bekezdés b) pontját.

Mivel a büntetlen előélet vonatkozásában a törvény és annak végrehajtási rendelete eltérően rendelkezik, így álláspontom szerint a bíróság ítélkezési gyakorlata irányadó, mely szerint az ügyfél hamis nyilatkozatot tesz, amennyiben külföldi elmarasztalását elhallgatja. Az egyes fordításokban eltérően szereplő, azaz eltérően átirrt személynevek szintén nehezítik a büntettek nyilvántartásában való keresést, az úgynevezett priorálást.

Az úgynevezett személycserés ügyekben valójában nem az alfanumerikus adatok szerinti kérelmező jelenik meg a hatóságok előtt, hanem egy hozzá hasonló, de valós igényjogosultsággal bíró megbízott. Ő nyújtja be a kérelmet, az ő nyelvismerete kerül megvizsgálásra, adott esetben ő teszi le az állampolgársági esküt is, az eredeti kérelmező az eljárásban való tényleges részvétel nélkül válik magyar állampolgárrá. Nyilvánvaló, hogy ebben az esetkörben az ügyfél, az eljáró személy és az ügyintéző is felelősségre vonható.

Az állampolgárság visszavonásával egyidejűleg tehát büntetőeljárás is indulhat. Számos esetben magát a visszavonást alapozza meg a büntetőbíróság ítélete. A tényállások az elkövetett cselekmény alapján különbözőek, leggyakoribb a vesztegetés, a közokirathamisítás, a hivatali visszaélés, de előfordult üzletszerűen elkövetett befolyással üzérkedés és befolyás vásárlása büntett is. A bíróság nemcsak a honosítási okiratot, hanem a köztársági elnöknek felterjesztett előterjesztést is közokiratnak minősítette (Dobos & Dobos-Balogh, 2019), így nemcsak honosítás esetén, hanem egy esetleges elutasítás kapcsán is megállapítható az intellektuális közokirathamisítás büntette. A büntetések is széles skálán mozognak, megrovástól letöltendő börtönbüntetésig terjednek, figyelemmel az elkövetett cselekmény tárgyi súlyára és annak társadalmi veszélyességére. Más bűncselekményekhez hasonlóan jogos állami főhatalmi igény merül fel arra, hogy a bűncselekmény eredményeként létrejött dolog, jogviszony (stb.) ne maradjon fenn. Az állampolgársági jog és a büntetőjog metszetében ez nem más, mint a honosítási okirat és a magyar állampolgárság visszavonása.

Jelen tanulmány lezárásig¹² – a Magyar Közlöny tanúsága szerint – közel 450 fő magyar állampolgárságának visszavonásáról döntött a köztársasági elnök. Az érintett személyek szinte kizárólag egyszerűsített honosítással szereztek magyar állampolgárságot, a hagyományos honosítás során a visszavonások száma elenyésző.

---

12 2022. február.

Az állampolgárság megvonásának lehetséges bővítése külföldi példák nyomán

Míg hazánkban csak a csalárd módon állampolgárságot szerző honosított személy állampolgárságát lehet szankciós igénnyel megvonni, addig a világ más államaiban sorra jelennek meg e megtorló eszköz vagy intézkedés egyéb változatai. A nemzeti megfosztó szabályozások legfőbb korlátja a hontalanság kérdése kapcsán merül fel. Ha a megfosztandó személy többes állampolgársággal bír, e kérdés relevanciáját veszti, mivel a szankciós intézkedést követően is rendelkezni fog legalább egy állampolgársággal. A honosított személyek túlnyomóan többes állampolgárok, azonban vannak olyan államok, melyek a honosítási eljárásukban megkövetelik az eredeti állampolgárságról való lemondást is. Amennyiben egy ilyen személy esetében történik megfosztás, az illető hontalanná válik. A már korábban említett 1997-es Egyezmény értelmében egy esetben lehetséges az állampolgárságtól való megfosztás úgy, hogy az érintett ezt követően hontalanná válik, mégpedig akkor, ha csalás, hamis adatszolgáltatás vagy releváns tény elhallgatása ad alapot az eljárásra¹³. Némely államban – élve az Egyezmény nyújtotta lehetőséggel – akkor is megfosztható az egyén, ha az állam alapvető érdekeit súlyosan sértő magatartást tanúsít, például hazafeladás vagy kémkedéssel gyanúsítható, ez esetben azonban a hontalanná válás előidézése tiltott¹⁴. Tovább árnyalják a kérdést azok a részletszabályok, melyek azt határozzák meg, hogy csak a honosított vagy az ex lege állampolgárságot szerzett személy is megfosztható-e az inkriminált magatartások tanúsítását követően. Amennyiben a született állampolgárokra nem alkalmazható a fenti szankció, úgy felmerül a diszkrimináció és az állampolgári jogegyenlőség kérdése, mivel a született és a honosított állampolgárok bárminemű megkülönböztetése alapvetően tilos.

Az elmúlt évtized legjelentősebb magyar állampolgársági jogot is érintő fejleménye, a magyar egyszerűsített honosítás szabályainak hatályba lépését követően – vélhetően éppen ezek folyamányaként – került beiktatásra Szlovákiában egy egyértelműen szankciós természetű intézkedés. E szerint a más állam állampolgárságát honosítással megszerző szlovák állampolgárok elveszítik ottoni állampolgárságukat (Gyenei, 2020). Emlékeztető és a közvéleményben is jelentős hullámokat kiváltó jogszabály-módosításról beszélhetünk, amelynek látványos és bizonyosan túlzó eredménye volt a visszahonosítás útján magyar állampolgárságot szerző idős tanárnő esete ([URL2](#)). Megállapítható, hogy egyes

---

13 Lásd a 2002. évi III. törvény 7. cikk (3) bekezdését.

14 Lásd a 2002. évi III. törvény 7. cikk (1) bekezdés d) pontját.

történelmi és társadalmi evidenciák miatt a magyar mellett a cseh állampolgárság megszerzése okozta az ilyen típusú joghátrányok nagyobb részét. Felvetődik a kérdés, hogy a jogalkotó szankciós igénye ezen esetekben is teljes súlyával a célzott jogpolitikai eredmény szerint manifesztálódott-e? E szankciós intézkedésnek – más állam általi honosítást követő állampolgárság veszteség – ugyan van előzménye a honi joganyagban, de véleményem szerint napjainkban semmi esetre sem követendő a magyar jogalkotás számára.

Az Egyesült Királyságban az 1981-es állampolgársági törvény bevezetése óta – 2002-t követően született állampolgár esetében is – a belügyminiszter megvonhatja az állampolgárságot akkor, ha ez a közjó érdekében áll. Napjaink legismertebb jogesete a Shamima Begum ügy, ahol egy brit-bangladesi kettős állampolgárságú hölgy – aki az ország elhagyásakor kiskorú, mindössze 15 éves volt – csatlakozott az Iszlám Államhoz és egy dzsihadista harcos felesége lett ([URL3](#)). Ehhez hasonló nemzetbiztonsági okra hivatkozva Nagy-Britanniában közel 150 ember állampolgárságát vonták meg, legtöbbjüknek még a tárgyalás időszakára sem engedték az ország területére való újbóli belépést. Mindez az állampolgársági jogon túl emberi jogi kérdéseket is felvet, melyet most nem részletezünk.

Franciaországban az állampolgárságtól megfosztás csak olyan személyekre alkalmazható, akik szerezték állampolgárságukat, és az ő esetükben is csak akkor, ha a megfosztás következtében nem válik az érintett hontalanná, azaz egyidejűleg rendelkezik egy másik állam állampolgárságával is (Vajkai, 2017). A Code Civile 25. cikke alapján azonban ők nemcsak a csalással szerzett állampolgárság ürügyén, hanem utóbb elkövetett árulás, kémkedés, szabotázs, és egyéb állam elleni bűncselekmények miatt is megfoszthatók a szerzést követő tíz éven belül, terrorcselekmény esetén 15 éven belül. A 2015-ös párizsi terrortámadások következtében több migrációs háttérű kettős állampolgártól vonták meg a francia állampolgárságot, mely ügyben felmerült az állampolgárok közötti jogegyenlőség kérdése is, az alkotmánybíróság azonban nem találta diszkriminatívnak e rendelkezést (Lőrincz, 2015).

A fenti példák nyomán érdemes elgondolkodni, hogy a magyar állampolgársági jogban miként lehetne bővíteni az állampolgárság megvonását, melyre – a szerző véleménye szerint – jogi és társadalmi igény mutatkozik. E kezdeményezés során azonban rendkívül sok szempontot kell figyelembe venni, megvizsgálni. Például azt, hogy meddig lehet, meddig célszerű a honosított személyt jogbizonytalanságban tartani szerzett jogával kapcsolatosan. Amennyiben a honosítottak honosításukat követően elkövetett bűncselekmény következtében elveszíthetnék állampolgárságukat, sérülne az Alaptörvényben rögzített jog, miszerint a születéssel és a jogszerű honosítással szerzett állampolgárság

alapján egyének között különbséget tenni tilos. Az állampolgárok közötti efajta diszkrimináció a társadalomba beilleszkedés során is negatív hatást generálhatna, tovább szegregálhatná a migrációs háttérű személyeket az amúgy sem túl befogadó szemléletű magyar társadalomban. Ezzel szemben azonban a terrorizmus virágkorát éli, az államok terrorizmus ellen folytatott harca számos jogterületen hozott változást, és ez alól az állampolgársági jog sem lehet kivétel (Lőrincz, 2015). Magyarország eddig nem volt elszenvedője terrortámadásnak, mindazonáltal nem zárható ki, hogy magyar állampolgárságú személy ilyen cselekmény elkövetésével bárhol gyanúsíthatóvá váljék. A magyar állampolgársághoz fűződő kötelezettségek ugyanis minden magyart elkísérnek, bárhol is tartózkodjanak a világban.

Összegzés

A magyar állampolgársági jogban az állampolgárságtól megfosztás esetében a szankciós jelleg megkérdőjelezhetetlen, függetlenül attól, hogy milyen célokra is használták valójában. Az állampolgárság visszavonása kapcsán azonban felmerül a kérdés, hogy a csalárd eljárást szankcionálják-e, vagy csupán az eredeti állapotot állítják helyre. Egyértelműen in integrum restitutio-ról beszélhetnénk akkor, ha az ügyfelet – a magyar állampolgárság elvesztésén túl – más joghátrány nem érné. Ez azonban nincs így, gondoljunk csak a korábban kifejtésre került büntetőeljárásokra, amelyek során számos marasztaló ítélet született, sok esetben maga a büntetőbíróság hívta fel az állampolgársági szerv figyelmét az elkövetett visszaélésre. Kérdésként merülhet fel, hogy az eljárások és szankciók halmozása megfelel-e a ne bis in idem elvének, amely szerint senki sem büntethető kétszer ugyanazon cselekményért. Míg a büntetőjogi és a szabálysértési szankció együttes alkalmazása kizárja egymást, addig más jogágak esetében a két- vagy többféle szankció alkalmazása megfér egymás mellett, ugyanis ilyenkor általában létezik egy, az egyes jogágra jellemző tényállási többletelem (Varga, 2017). Az Európai Unió Bírósága – bár adóhatósági témakörben – szintén rávilágított arra, hogy a büntetőeljárások és a büntető jellegű közigazgatási szankciók halmozása ugyanazon személlyel szemben, ugyanazon tényállás miatt elképzelhető, és a ne bis in idem elv korlátozásának tekinthető (URL4). Ennek analógiáján az állampolgársági közigazgatási szankciók és az esetleges büntető ítéletek is elképzelhetők párhuzamosan, azonos tényállás megvalósulása esetén. A kérdés megfordítása, tehát az, amennyiben a büntető bíróság jogerős felmentő ítéletet hoz, köti-e az állampolgársági szervet az állampolgárság visszavonása kapcsán, tényállásfüggő. Annak ellenére például, hogy

a vesztegetés tényállása nem valósul meg – bizonyítottan nem történik jogtalan előny adása – még fennállhat hamis nyilatkozat tétele az ügyfél részéről a magyar nyelvismerete tekintetében. Ilyen esetben azonban intellektuális közokirathamisítás miatt újabb büntetőeljárás indítása lenne indokolt. A mai gyakorlatban azonban nem minden esetben jár a két szankció kéz a kézben. Előfordulhat az is, hogy a büntető törvénykönyv szerint a bűncselekmény büntethetősége elévül, de az állampolgárság visszavonására nyitva álló húsz éves időtartam még nem telik le, s csak a közigazgatási szankció érvényesíthető. Az állam részéről racionális szándék, hogy az állampolgár jóhiszemű módon szerezzék meg a vér szerinti leszármazókkal teljesen azonos jogállását. Ha ebben kétség merül fel, és ez végül jogerősen megállapításra kerül, alátámasztott a szankció alkalmazása, az állampolgárral szemben ugyanis az államot kötelezettségek terhelik, érte a külföldinél lényegesen nagyobb felelősséggel tartozik. A fentiek – álláspontom szerint – megalapozzák, hogy a magyar állampolgárság visszavonását önmagában büntető jellegű, de jogos, azaz nem önkényes intézkedésnek tekintjük.

Emellett azonban kijelenthető, hogy a magyar állampolgársági jog felelősségi rendszerét – a külföldi példák nyomán – más jogterületeket is érintő szankciókkal lehetne bővíteni. Amennyiben a honosított külföldi bűncselekmény elkövetésével jutott magyar állampolgársághoz, vagy honosítását követően jelentős tárgyi súlyú, esetleg migrációval vagy terrorizmussal összefüggő bűncselekményt követ el, a tényállás tisztázását és a bűnösség megállapítását követően – egyfajta büntetési nemként – állampolgárságtól megfosztást is kilátásba lehetne helyezni, melyet az eljáró büntetőbíróság róhatna ki. Az idegenjog egyéb területein a bíró által elrendelt kiutasítás egyfajta analógiát is szolgáltathat mindehhez. A megfosztást csak honosított személy esetében, jogszabályban meghatározott határidőn belül, az állam- és közbiztonságot jelentősen veszélyeztető, szándékos bűncselekmény miatt, személyenként, indokolási kötelezettséggel terheltén, fellebbezési jogot biztosítva lenne javasolt kiszabni. Mivel a vétlen családtagok vonatkozásában kizárt a megfosztás jogalapja, emiatt a családi élet tiszteletben tartásához való jog sérelmét is szem előtt szükséges tartani az ítélethozatalkor. A jogorvoslati lehetőségekre az általános szabályok szerint kerülhetne sor. Mivel a megfosztás mellett az elkövető nagy valószínűség szerint egyúttal kiutasított is lenne, vagy azt követően az idegenrendészeti szerv beutazási és tartózkodási tilalmat rendelne el vele szemben, így a szükségesség és arányosság követelménye a bírói mérlegelés során rendkívüli szerepet kaphatna ezen eljárásokban. A szerző álláspontja szerint e jogszabályi változtatás az állampolgárság megvonásának elrettentőbb, az elkövetés szempontjából pedig a generális prevenciót jobban érvényre juttató válfaja lehetne.

Felhasznált irodalom

- Bajáki V. (1973). *Magyar állampolgárság – kettős állampolgárság*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- Dobos Á. Gy. & Dobos-Balogh N. (2019). „Állampolgárság-biznisz”, avagy az egyszerűsített honosítási eljárás és az illegális migráció összefüggései. *Ügyészek Lapja*, 26(1), 57–63.
- Ganzer M. (2013). *Állampolgárság és államutódlás*. Dialóg Campus Kiadó.
- Gerencsér B. & Seereiner I. (2018). *Közigazgatási szankciótan*. Tanszegédlet. Pázmány Péter Katolikus Egyetem.
- Gyenei L. (2020). *Az Európai Unió Bíróságának legújabb állampolgársági tárgyú döntése és annak tanulságai, kitekintéssel a szlovák állampolgársági szabályozásra*. *Kisebbségvédelem*, 2, 67–73.
- Hautzinger Z. (2015). *A terrorizmus elleni küzdelem idegenjogi eszközei*. In Gaál Gy. & Hautzinger Z. (Szerk.), *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények. Migráció és rendészet* (pp. 203–212). Magyar Rendészettudományi Társaság Migrációs Tagozat.
- Hautzinger Z. (2018). *A migráció és a külföldiek büntetőjogi megjelenése*. AndAnn Kft.
- Hautzinger Z. (2020). *Állampolgárság, menedékjog vagy külföldiség – optálási jog a trianoni békediktátum hatálybalépését követően*. In Barna A. (Szerk.), *Trianon centenáriuma: Tanulmányok a trianoni békeszerződés megkötésének 100. évfordulójára a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen* (pp. 295–307). Ludovika Egyetemi Kiadó.
- Horváth T. B. (2016). *Egyszerűsített honosítás egy bűnügy keresztmetszetében*. *Belügyi Szemle*, 64(1), 92–106. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2016.1.7>
- Lőrincz A. (2015). *Az állampolgársági jog válasza a terrorizmusra*. In Hautzinger Z. (Szerk.), *Migráció és rendészet* (pp. 105–120). Magyar Rendészettudományi Társaság Migrációs Tagozat.
- Lőrincz A. (2012). *Az állampolgárságtól való megfosztás, mint biztonsági eszköz*. In Gaál Gy. & Hautzinger Z. (Szerk.), *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XIII.* (pp. 319–334). Magyar Hadtudományi Társaság.
- Parragi M. (2019). *Állampolgársági ismeretek*. Oktatási segédanyag.
- Parragi M. (2000). *A magyar állampolgársági jog és a külföldön élő magyarság*. Kisebbségkutatás, 1.
- Parragi M. & Ugróczky M. (1993). *A magyar állampolgárságra vonatkozó jogszabályok I.* Szeminex Kiadó.
- Tóth P. (2000). *Az állampolgárságtól megfosztva*. *Kisebbségkutatás*, 9(3), 432–445.
- Vajkai E. (2017). *Az állampolgárságtól megfosztás Franciaországban*. *Magyar Rendészet*, 17(3), 131–146.
- Varga Zs. A. (2017). *A közigazgatás és a közigazgatási jog alkotmányos alapjai*. Dialóg Campus Kiadó.

A cikkben található online hivatkozások

URL1: *A migrációra és a migráns népességre vonatkozó statisztika.*

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics/hu&oldid=264335

URL2: *Tamás Ilonka néni kettős állampolgársága 10 év távlatából.*

<https://felvidek.ma/2021/04/tamas-ilonka-neni-kettos-allampolgarsaga-10-ev-tavlatabol/>

URL3: *Elvesztette jogi csatáját az Iszlám Államhoz csatlakozott nő.* <https://hu.euronews.com/2021/02/26/elvesztette-jogi-csatajat-az-islam-allamhoz-csatlakozott-no>

URL4: *Az Európai Unió Bírósága 34/18. sz. sajtóközlemény.* <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2018-03/cp180034hu.pdf>

Alkalmazott jogszabályok

1879. évi L. törvénycikk a magyar állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről

1894. évi XXXI. törvénycikk a házassági jogról

1939. évi XIII. törvénycikk a magyar állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről szóló 1879: L. törvénycikk kiegészítéséről és módosításáról

1948. évi LX. törvénycikk a magyar állampolgárságról

1957. évi V. törvény az állampolgárságról

1990. évi XXVII. törvény a magyar állampolgárságtól megfosztó határozatok hatályának megszűnéséről

1993. évi LV. törvény a magyar állampolgárságról

125/1993. (IX. 22.) Korm. rendelet a magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény végrehajtásáról

2002. évi III. törvény az Európa Tanács keretében, 1997. november 6-án kelt, az állampolgárságról szóló Európai Egyezmény kihirdetéséről

Convention on Certain Questions relating to the Conflict of Nationality Laws, The Hague, 13 April 1930.

The Universal Declaration of Human Rights. 10 December 1948.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Mágó B. (2022). Szankciós elemek megjelenése a magyar állampolgársági jogban. *Belügyi Szemle*, 70(7), 1395–1413. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.7.3>